หัวข้อวิจัยเรื่อง : สำรวจและวิเคราะห์บทบาทหน้าที่และประเด็น เสรีภาพของสื่อมวลชนไทยในยุค พ.ศ.2558-2559

ผู้วิจัย : นางอรอนงค์ เดชมณี

หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน

ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสำรวจวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ เสรีภาพและกลไกในการควบคุมสื่อมวลชน งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยผสม (Mix research) เป็นงานวิจัยปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยปริมาณ จำนวน 403 คน ซึ่งเป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 9 คน บุคคลที่ทำงานด้านสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์ ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อออนไลน์ นักกฎหมาย นักวิชาการ

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไทยปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อมูลความคิดเห็นจากคำถามเปิด พบว่า ผู้มาแสดงความคิดเห็น “ขึ้นอยู่กับสื่อมวลชนนั้นด้วยว่ามีอิสระหรือไม่ ฉะนั้น การเสนอข่าวก็จะไม่โปร่งใสเท่าที่ควร” และ “ปัจจุบันสื่อควรทำหน้าที่นำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่เป็นสาระ ตรงไปตรงมา มากกว่าการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้ประโยชน์กับนายทุน หรือ ผู้มีผลประโยชน์แฝง” ความคิดเห็นเกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนไทยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนไทยปัจจัยบัน พบว่า มีผู้ให้ความคิดเห็น “สื่อมวลชนยังไม่อยู่ในกรอบและจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวสาร ส่วนใหญ่จะสร้างความแตกแยกให้กับสังคมและไม่คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ถูกนำเสนอข่าวและประชาชนไม่สามารถฟ้องสื่อได้ และบางครั้งมีเสรีภาพมากเกินไป สังคมเอาผิดสื่อไม่ได้ โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์” และ “เพราะมีการปกครองและการบริหารที่ไม่เป็นธรรม ประชาชนจึงไม่มีบทบาท ทุกวันนี้มีแต่สื่อออนไลน์โดยประชาชนเพื่อประชาชน”

SPU CHONBURI

ผลงานวิจัยคุณภาพ แสดงให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อออนไลน์ไม่มีความแตกต่างอย่างเด่นชัด โดยสามารถทำหน้าที่เป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watch dog) แต่สื่อกระแสหลักจะแสดงบทบาทในด้านนี้ได้อย่างเด่นชัดมากกว่าสื่อออนไลน์ ส่วนการรายงานข่าว ที่แสดงถึง “ข้อเท็จจริง”ของข้อมูลข่าวสาร ทางสื่อกระแสหลักได้รายงานข้อเท็จจริงตามหลักการของการรายงานข่าว ส่วนสื่อออนไลน์ ผู้บริโภคข่าวควรมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนทำการแชร์ กดไลท์ ผลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก แสดงให้เห็นว่า ทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อออนไลน์ ให้ข้อมูล เกี่ยวกับ “ข้อเท็จจริง” ว่ามีความหมายและความสำคัญอย่างไร การรายงานข่าวของสื่อออนไลน์ ต้องเพิ่มการตรวจสอบข่าว เพื่อให้มีความถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น เนื่องจากสื่อออนไลน์มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นมากกว่าสื่อกระแสหลักเนื่องจาก สื่อกระแสหลักโดนคุมโดยนโยบายของรัฐบาล นโยบายของทุนของแต่ละสถานีซึ่งทำให้ข่าวนี้ออกได้หรือออกไม่ได้ นอกจากนั้น ยังต้องระวังการไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอีกด้วย ส่วนสื่อออนไลน์นั้น มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและมีความรวดเร็วมากกว่า เนื่องจากผู้รายงานเหตุการณ์เป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น แต่เป็นเพียงการรายงานเพียงมิติเดียว ไม่เหมือนการรายงานข่าวของสื่อกระแสหลัก

ทางด้านกลไกของการควบคุมสื่อมวลชนทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อออนไลน์ ต้องเพิ่มการเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายต่างๆเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น ต้องเพิ่มบทบาทของกลไกทางสังคม โดยเฉพาะผู้บริโภคสามารถกำหนดทิศทางของข่าวที่นำเสนอให้มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมามากขึ้น เนื่องจาก ผู้บริโภคมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากในการควบคุม ดูแล การทำงานของสื่อกระแสหลักและสื่อออนไลน์

คำสำคัญ : สำรวจ วิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ เสรีภาพ สื่อมวลชน

SPU CHONBURI

Research Title : Explore and Analyze Role and Freedom of Thai Media 2015-2016

Name of Researcher : Oranong Dejmanee

Name of Institution : Sripatum university, Bang khen Campus

Year of Publication : B.E. 2559

Abstract

This research has the major objective to explore and analyze the role and freedom of Thai media and the factor to control the media. This research is the mix research both quantitative and qualitative research. The sample for the quantitative research is 403 samples which located on Bangkok area and the nine key informants for qualitative research which were the media reporters for the mainstream and online media including the media scholar and the legal officer.

The results showed the attitude of the sample towards role of Thai media was in the level of moderate. In addition, the information from the open question found that "depend on the freedom of that media and the media should present the good or positive and precise news". Moreover, the result showed that the respondents had the attitude towards the freedom of the media in the moderate level. The information from the open question indicated that Thai media was not in the frame of ethics for the news presentation. Most of the news lead to the un-unity of Thai society and violate the personal right of Thai people. The further information from the open question indicated that Thai media has more freedom especially printed and broadcast media.

SPU CHONBURI

The results from qualitative research showed that Thai media represented the role of watch dog especially the mainstream media. The mainstream media concerned the reliability of news more than the online media. The results from in-depth interview indicated that the receiver of online media should check before share or like. In addition, the legal control should operate over the role of online media.

Keywords: Role, Freedom, Thai media

SPU CHONBURI